

25^e zondag door het jaar, oecumenische viering 24 september 2023,
afsluiting van de week van de vrede

Eerste lezing: Genesis 45:12-15

Tot slot zei Jozef: 'Jullie allemaal, ook jij, Benjamin, zien met eigen ogen dat ik het zelf ben die hier met jullie spreekt. Vertellen jullie mijn vader dus hoeveel aanzien ik in Egypte geniet, en alles wat jullie gezien hebben, en laat hem dan zo gauw mogelijk hierheen komen.' Daarop viel hij zijn broer Benjamin om de hals; beiden huilden. Jozef kuste al zijn broers, terwijl hij zijn tranen de vrije loop liet. Pas toen waren zijn broers in staat iets tegen hem te zeggen.

Evangelie volgens Marcus 5:25-35

Onder hen was ook een vrouw die al twaalf jaar aan bloedverlies leed. Ze had veel ellende doorgemaakt door de behandeling van allerlei artsen, aan wie ze haar hele vermogen had uitgegeven zonder dat ze ergens baat bij had gehad; integendeel, ze was alleen maar achteruitgegaan. Ze had gehoord over Jezus, en ze begaf zich tussen de menigte en raakte zijn bovenkleed van achteren aan, want ze dacht: Als ik alleen zijn kleren maar kan aanraken, zal ik al gered worden. En meteen hield het bloed op te vloeien en merkte ze aan haar lichaam dat ze van de kwaal genezen was. Op hetzelfde ogenblik werd Jezus zich ervan bewust dat er kracht uit hem was weggestroomd. Midden in de menigte draaide hij zich om en vroeg: 'Wie heeft mijn kleren aangeraakt?' Zijn leerlingen zeiden tegen hem: 'U ziet dat de menigte zich om u verdringt en dan vraagt u: "Wie heeft mij aangeraakt?"' Maar hij keek om zich heen om te zien wie het gedaan had. De vrouw, die bang was geworden en stond te trillen omdat ze wist wat er met haar was gebeurd, kwam naar hem toe en viel voor hem neer en vertelde hem de hele waarheid. Toen zei hij tegen haar: 'Uw geloof heeft u gered; ga in vrede en wees genezen van uw kwaal.'

Overweging

Kleren maken de man. Jozef was een onuitstaanbaar fatje. Hij pronkte net iets te veel met zijn mooie mantel. Zijn jaloerse broers gooiden hem in de put. De vrouw van Potifar grijpt de mantel van Jozef als hij zich uit de voeten maakt na een 'oneerbaar' voorstel, en hij belandt in de gevangenis. In het evangelie raakt een vrouw Jezus' bovenkleed aan, en zij geneest.

We hebben veel uitdrukkingen met kleren en mantels. Iemand de mantel uitvegen. De mantel naar de wind hangen. Iets met de mantel der liefde bedekken. Mantelzorg.

Wat voor mantel dragen wij? Wat verbergen wij onder onze mantel? Wat zit eronder zonder dat wij het zelf zien? En welke mantel zouden wij willen dragen? Een mantel om te pronken en de ander de ogen uit te steken?

Een mantel om ons in te verstoppen? Een mantel om de ander mee te bedekken, zoals de dochters van Lot dat deden? Een mantel zoals die van Jezus die mensen heelt? De mantelzorgmantel die vier miljoen Nederlanders dragen?

Vandaag is de afsluiting van de week van de vrede. In een tijd van oorlog en onvrede. Wat oorlog is, dat weten we. Maar wat is onvrede eigenlijk?

Als je ontevreden bent met je leven, kun je proberen het te veranderen. Ben je ontevreden over je prestaties, kun je ze verbeteren. Je hebt een duidelijke focus, een doel waarop je je richt. Je kunt er wat aan doen, aan je ontevredenheid. Onvrede is troebeler, complexer, het is iets in jezelf dat ook in de samenleving zit. Het is iets collectiefs. Het lijkt wel besmettelijk. Je weet ook niet goed wat je eraan kunt doen. Het kan verlamdend werken, apathisch maken, of je gaat onvruchtbaar zitten mokken en mopperen, sommigen slaan er op los of plegen aanslagen. Maar onvrede kan ook een positieve kant hebben. Het kan een bron zijn om overeind te komen en er iets aan te doen. Zoals er een heilige onrust is, zo ook een heilige onvrede.

Er is veel positiefs in onze samenleving te vinden. We hoeven maar naar de miljoenen mantelzorgers te kijken die klaar staan voor hun medemens. Er is veel belangeloze inzet voor achtergestelde groepen, vergeten mensen, verenigingen, goede doelen, een humane samenleving. Ja, er is veel zorg en aandacht en liefde in onze samenleving.

Maar goed, ook veel onvrede. Met onvrede blazen we ons als een ballon op en maken we ons tot middelpunt van de wereld. Dan krijg je mensen die openlijk de Koran gaan verbranden. De eigen mening is belangrijker dan de vrede in de wereld. Aan de ene kant mag niets kwaads gezegd worden over kolonialisme, Piet Hein, de VOC, is er, vindt men, teveel aandacht voor gender en transseksualiteit. Aan de andere kant mag Marieke Lucas Reijnders geen gedicht voordragen over een zwarte medeburger, of een hetero over een homo, of een man over een vrouw, of u over mij. Men voelt zich niet begrepen en gerespecteerd. Onvrede alom.

Moeten we dus meer respect opbrengen voor elkaar? Of onszelf wat minder opblazen? Hoe komen we tot een houding die rekening met de ander houdt en hem of haar wil begrijpen, niet neersabelen en afserveren?

Wat gunnen wij elkaar nog in onze samenleving? Gunnen we de ander wat hij najaagt, waarvan hij droomt? De rijke zijn rijkdom, de succesvolle haar succes? Ook als jezelf minder hebt en niet zo succesvol bent? De ander zijn auto, ook als je zelf liever de fiets neemt? Iemand zijn veganisme, ook als je zelf graag een biefstuk eet? De PVV-stemmer zijn politieke plekje onder de zon? Je hoeft het er niet mee eens te zijn om de ander iets te gunnen. En ja, ook de Afrikaanse asielzoeker mag de Oekraïense vluchteling die voorrang krijgt, zijn 'geluk bij een ongeluk' gunnen. Het betekent niet dat hij niet voor zichzelf mag opkomen en ongelijkheid en onrecht niet mag benoemen.

Gunnen wij de ander de ándere woorden waarvan hij leeft, de ándere kleren die zij draagt, de ándere godsdienst die hij belijdt, zijn ándere droom. Gunnen wij de mislukkeling zijn mislukking, de arme zijn armoede, en accepteren we dat als gevolg daarvan zijn leven er heel anders uitziet dan dat van ons.

Bij het weerzien van zijn broers in Egypte droeg Jozef de mantel van liefde en ontroering. Geen rancune, geen wraakgevoelens, geen verbittering. Hij gunde zijn broers hun schuld, hun leugens, de misleiding van Jacob, en hij gunde hun een leven in vrijheid, zonder angst en honger. Zoals Jezus de vrouw haar genezing gunde toen ze hem aanraakte.

Hoe kunnen we in onze tijd leven op een manier die Christus waardig is? Waar Christus volmondig ja tegen zou zeggen? Waarover Hij zich niet beschaamd zou voelen?

Elkaar wat gunnen. Het zou een goed begin zijn.